

Anna Syrjänen-Filppu

Una

UNA

Anna Syrjänen

UNA

Romaani

© 2024 Anna Syrjänen-Filppu /Puustellin
tarinatkirjallisuusseura(julk.)

Kannen suunnittelu: Fileas Fogg, ASF
Sisuksen taitto: Anna Syrjänen-Filppu

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi
Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-7067-2

” Koko elämä on kuin näytelmä ja minä olen sen näytelmän pääosassa.”

Jonkun mietelmä tuli mieleeni sinä talviiltana, kun seison pienessä kaksiossani ja katson lumihiihtäileiden hiljaista tanssia ikkunan takana. Kaupungin valot loistavat talvi-illassa täyttäen koko taivaan. Rakastan talvi-iltoja, niiden pehmeää pimeyttä, johon voi kääriytyä kuin taljaan. Voi jos pystyisi nukkumaan talviunta marraskuusta tammikuuhun ja sitten herätä, kun talvi on parhaimmillaan ja ulkona on pakkanen ja lumi narisee kävellessä. Tähtitaivas pakkasyönä on huikaisevan kaunis ja upean tumman sininen. Tämä yön ja yötaivaan ihailu on tullut elämäni vasta aikuisena. Kuinka kaunis ja upea on yötaivas talvella lumista maata vasten. Se rauhoittaa. Nuorena tällaisia ajatuksia ei ajatellut. Silloin mentiin, oli millainen ilma tahansa eikä unelmoitu talviunesta,

jolloin ei tarvitsisi tavata ketään. En minä nykyään muutenkaan tapaa ketään. Aamulla töihin, töistä kotiin ja illat joko tietokoneella tai lukien kirjoja. En oikein ollut perillä siitä, miten minusta oli tullut tällainen yksineläjä, kuin pöllö. Ihminen kai muuttuu vanhetessaan. Olinhan jo vähän yli kolmenkymmenen, vanha ja maailmaa nähnyt ja kokenut. No, kokenut on ehkä aivan väärä ilmaus minun kohdallani.

Olin kuitenkin hyvinkin sosiaalinen nuorena. Olin ollut kai melko suosittu kavereitteni keskuudessa aikoinaan. Halusin olla kaveripiirin keskellä ja halusin että minut huomataan.

Osa tästä käytöksestä oli tietysti ihan sekoilua. Minulla oli ollut kavereita ja sitten ystäviä. Kaikista kavereista ei näet voi tulla ystäviä. Pikkuhiljaa kaikki sitten muuttui. Lähdin opiskelemaan heti ylioppilaaksitulon jälkeen. Muutin pienestä kaupungista isompaan kaupunkiin, jota pääkaupungiksi kutsutaan. Jotenkin vain ajauduin yksinäisyyteeni ja ”unohdin” käydä isääni

ja äitiäni katsomassa. "Unohdin" myös parhaimman ystäväni, jonka kanssa kuitenkin olimme kokeneet kaikenlaista ja jonka kanssa tunsimme toistemme ajatuksetkin. Tämä toisten ihmisten ja varsinkin ystävien unohtaminen ei kuitenkaan käynyt nopeasti, vaan vähitellen. Ehkä minä vain ajauduin sellaiseen tilaan.

Yksinäisyys on kummallinen asia. En minä omasta mielestäni etsinyt yksinäisyyttä. En kaivannut yksinäisyyttä. Yksinäisyys tuli kuin varkain minun elämäni ja asettui asuntooni minun kanssani asumaan sen jälkeen, kun *minulle tärkein ihminen* oli lähtenyt luotani pois. Ja kun yksinäisyys asettuu taloksi, siihen tottuu ja lopulta sitä on vaikeaa käskää lähtemään pois.

Viime aikoina olin kuitenkin palannut ajatuksissani nuoruuteeni, koulu-aikaan ja opiskelu-aikaan luvattoman usein. Kai minä joskus palaan kotikaupunkiini ja tutustun kaikkeen ja kaikkiin uudestaan. Minä olen ajatellut varsinkin lukio-aikoja, jolloin olin pienikokoinen, mustiin pukeutunut punkkari ja runotyttö ilman runoilijan kynää. Suuret vihreät silmät oli

vahvasti maalattu kavalilla. Tupakka tietysti oli lähes aina suussa. Näyttelin kovempaa kuin olinkaan. Oikeastaan olin pikku tyttö, joka liian aikaisin joutui ottamaan vastuun jokapäiväisestä elämästä ja selviämään miten taisi. Toisaalta minulla oli koti, johon pystyi palaamaan vaikkei siellä kukaan aina odottanutkaan. En ole katkera. En silloin tiennyt paremmasta. Lumihiutaleet jatkoivat tanssiaan ikkunan takana ja kaupunki kävisi kohta nukkumaan. Minua ei väsyttänyt. Ja jos olisinkin ollut väsynyt, heräisin kuitenkin kahden jälkeen yöllä ja en saisi unta enää. Minulle yö on yksinäisyys. Yöllä näitä ajatuksia tulee minun mieleeni. En muista, milloin olisin nukkunut kokonaista yötä illasta aamuun yhteen menoon. Ja miksi juuri kolmikymppisenä käyn läpi lukio- ja opiskeluaikaani. Ehkä Kain lähtö sai aikaan sen, etten enää nuku ja katoan aina illaksi nuoruuteeni.

1. UNA

Kävin lukiota sellaiseen aikaan, jolloin ei ollut nykyajan valtavaa median tulvaa. Valtava sosiaalisen median tuleminen oli ikään kuin eteisessä odottaen vain milloin saisi astua esiin. Nykyajan lapset ja nuoret eivät kai ymmärtäisi elämää ilman älykännyköitä. Puhumattakaan siitä, että lukion pihalla sen pimeimmässä nurkassa oli oppilaille tupakkapaikka, jossa minäkin olin viettänyt muutaman tovin.

Välitunnit vietettiin lukiossa kirjastossa. Ulkona kyllä sai käydä, vaikkapa tupakalla ja joskus kävinkin Annen kanssa polttamassa muutaman tupakan. Muistan päivän, jolloin

huomasin ensimmäistä kertaa, että englannin opettajamme on söpö ja aiheutti minulle ylimääräisiä sydämenlyöntejä. En tiedä tarkalleen miksi niin tapahtui, mutta Sakkaus sen sai aikaan. Silloinkin olimme välitunnilla kirjastossa. Ystäväni olivat syventyneet keskustelemaan päivän ruuasta. Minä puolestani olin syventynyt vuoden 1968 Mitä, missä, milloin-kirjaan. Ei niin että olisin ollut kiinnostunut jostain tuona vuonna olleesta urheilukilpailusta tai missikilpailusta tai jostain muusta tylsästä. Ei sinnepäinkään vaan minun otsikkoni oli ”Vuoden kuolleita”. Muistan yhä tarkalleen, mitä etsin juuri kyseisestä kirjasta. Ja sitten löysin kuvan kauniista naisesta, jolla oli traaginen kohtalo ja jonka elämä vaikutti minuunkin tunnepuolella.

Vivien Leighin elämä päättyi vuonna

1967 ja seuraavan vuoden Mitä, missä, milloinkirjassa oli hänestä lyhyt maininta kuvan kera. Jossain aivojeni sopukoissa kuulin kyllä kellon soivan tunnille, mutta kasvojeni edessä olivat Vivien Leighin kauniit kasvot. Kuvassa oli jo vanhempi nainen, jonka häikäisevissä kasvoissa oli jotain surumielistä. Ehkä niissä näkyi paljon kärsineen ihmisen jaloa surua.

Ajatuksissani olin jo yliopistossa, jossa tutkisin elokuva- ja musiikkitiedettä ja tekisin tutkielman elokuvista ja Vivien Leighistä. Kirjasto, jossa välituntisin olimme, oli jo tyhjä, kun heräsin hulluista unelmistani mutta jotenkin niin todellisista. Muistan mikä kiire minulla oli tuolloin tunnille, samalla tavalla kuin aina aamuisin tullessani kouluun.

Siinä juostessani kirjastosta käytävälle muistui mieleeni, etten edes tiennyt silloin missä tunti oli ja mikä tunti. Oli

vain kaksi mahdollisuutta, sillä muilta tunneilta en juurikaan myöhästynyt ja tässä jaksossa oli vain muutamaa ainetta. Kun minä myöhästyin, oli vain kaksi mahdollisuutta joko englantia tai ruotsia. Minun myöhästymiseni näiltä tunneilta oli enemmän sääntö kuin poikkeus.

Siinä juostessani sain esiin lukujärjestyksen ja siinähan se oli, englantia siinä ja siinä luokassa ja juuri tähän aikaan. Voi itku ja minä kun en olisi halunnut myöhästyä englannin tunnilta milloinkaan. Kaikki tämä vilahti aivoissani elokuvakelan nopeudella, kun etsin oikeaa luokkaa.

Luokan ovi oli auki. Sakkeus siis ei ollut vielä tullut. Kiitos ja ylistys. Sakkeus, opettajamme nimittäin ryntäsi luokkaan välitunnin päätyttyä valoakin nopeammin. Minä olin aina luullut, että opettajanhuoneessa olisi mukava jutella kollegoitten kanssa kahvikupposen

ääressä ja vaikka puhua kiittävästi oppilaista. Mutta Sakkeus rynnisti luokkaan kuin formula-auto ja alkoi tunnin, joka kyllä kesti sen minkä pitikin.

Ryntäsin ovelle ja totesin että taas formula-Sakkeus oli ehtinyt ennen minua.

-Hei, piipitin. Sakkeus katsoi minua noilla kauniilla sinisillä silmillään sanomatta sanaakaan ja mutisi jotain. Hiivin luokkaan paikalleni viimeiseen pulpettiin.

- Missä viivyt? Et edes kuullut, kun ravistelimme sinua ennen lähtöämme, kivahti Anne, tosi hyvä ystäväni.

- En minä voinut ravisteluja kuulla, siyahdin ja Anne tyrskähti.

- Pönttö! Sanoi Anne vain.

Tunti alkoi sitten ja minun pommittamiseni. En tietenkään osannut niitä englannin sanoja ja sanontoja, joita

oli läksynä. Ei kai kukaan osaa läksyjä, joita ei ole lukenut. Minä nimittäin olin, niin kuuliainen oppilas kuin olinkin, koko edellisen illan pöntännyt väärää kappaletta, vääriä sanoja ja sanontoja. Ne minä kyllä osasin. Sakkeus, opettajamme oli ollut epätoivoinen

- Ulla. Sinun täytyy keskittyä. Jos aiot saada hyväksytyn numeron, sinun pitää yrittää. Kyllä sinä pärjää. Tämä viimeinen oli muistaakseni tullut huohtaen ja piilotetun kärsivällisesti. Olin ajatellut silloin, että Sakkeus oli söpö ja vain hymyilin opettajallemme. Sakkeus oli kääntänyt päänsä pois. Silloin olin huomannut, että opettajastakin voi pitää. Englannin kieli oli ollut minulle vaikeaa ja en tiennyt miksi. Koko maailmahan oli täynnä englannin kieltä ja Amerikka oli se kaukoma, johon kaikki tai ainakin melkein kaikki halusivat silloin vaihto-oppilaiksi. Paitsi minä. Minä en

ollut halunnut mihinkään vaihtopilaaksi. Toki olisin halunnut ehkäpä matkustaa, vaikka Euroopan maita kiertämään, maailman ympärysmatkalle tai Compostelaan pyhiinvaellukselle, mutta en Amerikkaan. Englannin kieli oli siis minulle ylipääsemätön ongelma, mutta jos joku olisi pyytänyt minua laskemaan vaikkapa lieriön tilavuuden tai puolipallon tilavuuden, olisin voinut sen laskea vaikka heti, sillä matematiikassa ja geometriassa olin ollut tuolloin hyvä. Ja ehkä olin edelleenkin. Koko lopputunnin olin seuraavinani opetusta, mutta ajatukseni olivat välillä unelmissa korkealla taivaalla tai luokassa opettajani hahmossa.

Minua kutsuttiin tuolloin Unaksi vaikka oikea nimeni on Ulla-Maaria Mattson. Pidin tuolloin aika ajoin päiväkirjaa ja olin esitellyt kirjalle itseni. Päiväkirjan pitäjähän eivät halua, että heidän

Una/Ulla-Maaria on vähän yli kolmikymppinen opettaja. Kertomuksessa hän palaa nuoruuteensa saadakseen jotain selvyyttä nykyisyydestään, yksinäisestä elämästään ja siitä rakkaudesta, jota hän piti ikuisena. Taustalla on 1990-luku ja vuosituhannen vaihde, aika, joka on lähellä ja kuitenkin kuuluu entiseen maailmaan.

